

CIEMNOZIELONA SIEKIERKA Z NEOLITU

W zbiorach Muzeum Okręgowego w Toruniu w Dziale Archeologii (DA MOT) znajduje się neolityczna siekierka wykonana przypuszczalnie z nefrytu. Jest to kamień o dużej twardości, dlatego proces obróbki musiał być czasochłonny. Przedmiot wykonany tak dużym nakładem pracy prawdopodobnie świadczył o randze społecznej właściciela lub spełniał funkcję amuletu. Siekierki kamienne były nie tylko narzędziem pracy, ale też przedmiotem wymiany lub darem grobowym. Niestety, nie posiadamy informacji na temat kontekstu odkrycia w/w obiektu. Wiemy jedynie, że zabytek ten pochodzi z powiatu toruńskiego. Omawiany eksponat, koloru ciemnozielonego, którego długość wynosi 9,3cm, szerokość ostrza 5,2cm, był prezentowany na wystawie Towarzystwa Antropologicznego w Berlinie w 1880 roku.

Siekierki kamienne i krzemienne to przedmioty charakterystyczne zwłaszcza dla okresu neolitu. Neolit (młodsza epoka kamienia) na terenie Polski trwa od VI do III tysiąclecia p.n.e. To właśnie w tej epoce wytwarzano największą liczbę kamiennych narzędzi o funkcji robiącej – siekier (bez otworu) oraz toporów (z wywierconym otworem na stylisko). Siekierki formowane były za pomocą odbić i retuszu. To narzędzia, które posiadają ostrze na końcu. Przedmioty te były starannie obrabiane i wygładzane, także szlifowane. Do produkcji siekier wykorzystywano różnej odmiany skał: głównie amfibolitu, bazaltu, gnejsu oraz diabazu a także krzemienia m.in.: świeciechowskiego, jurajskiego, wołyńskiego i wiele innych. Tam, gdzie nie było odpowiedniego surowca sprowadzono go z odległych terenów. Czasami siekierki wykonywano z surowców rzadko występujących i szczególnie poszukiwanych. Jednym z nich był nefryt, którego złoża w Polsce występują m.in. na Dolnym Śląsku, w okolicach Jordanowa. W rejonie tym surowiec ten wydobywano już w okresie neolitu. Siekierki i topory kamienne w okresie neolitu używano m.in. do wycięcia lasu, do obróbki drewna oraz mogły być użyte jako broń.

Muzeum Okręgowe w Toruniu posiada bogatą kolekcję siekier i toporów kamiennych z młodszej epoki kamienia.

Beata Bielińska-Majewska
Dział Archeologii
Muzeum Okręgowe w Toruniu

Źródła (wybór):

W. Heflik, *O złożu nefrytu z Jordanowa (Dolny Śląsk)*, Przegląd Geologiczny, Vol 23, No 11(1975), s. 521-525.

Katalog der Ausstellung Prähistorischer und Anthropologischer Funde Deutschlands, Berlin 1880.

Z dziejów publicznych zbiorów archeologicznych w Toruniu, R. Uziembło i B. Wawrzykowska, katalog wystawy czasowej, Toruń 2002.

Neolityczna siekierka. Miejscowość nieznana, pow. toruński, woj. kujawsko-pomorskie; fot. Andrzej Skowroński; zbiory DA MOT, nr inwentarza MT/A/26.